

Категоризация на патогена изсъхване клонките на лиственицата (*Guignardia laricina*) за територията на Европейския съюз (ЕС)

Панелът по здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил категоризация на гъбния патоген **изсъхване клонките на лиственицата** (*Guignardia laricina*).

Guignardia laricina е включен в приложение I част A раздел I към Директива 2000/29/ЕО¹ на Съвета като вредител, чието въвеждане в ЕС е забранено.

Guignardia laricina е добре идентифициран и разпознаваем гъбен патоген от семейство *Phyllostictaceae*, със синоними *Physalospora laricina* и *Botryosphaeria laricina*.

Патогенът причинява обезцветяване, увяхване и спиране на растежа на младите клонки на лиственицата (*Larix spp.*). Листата по върховете на леторастите покафеняват и често остават на дървото през зимата. Старите клонки остават незасегнати.

Guignardia laricina вреди по растителните видове от семейство борови (*Pinaceae*), род лиственица (*Larix*). Най-чувствителни гостоприемници за патогена са европейската лиственица (*Larix decidua*) и два вида северноамерикански лиственици – източна лиственица (*Larix laricina*) и западна лиственица (*Larix occidentalis*).

Японската лиственица (*Larix kaempferi*) се съобщава като чувствителна.

Северноамериканската дугласка (*Pseudotsuga menziesii*), род дугласка (*Pseudotsuga*), се съобщава като случаен гостоприемник, но след изкуствено заразяване, различни от род *Larix* иглолистни видове с произход Източна Азия, Северна Америка, включително и европейската бяла ела (*Abies alba*), са докладвани като чувствителни.

¹ Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността;

Guignardia laricina се отчита като присъстваща в Източен Китай, Източна Русия, Северна Корея (Корейската народно-демократична република) и Южна Корея (Република Корея), а ограничено разпространение в Хоншу, Япония.

В световната база данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO) за 2018 год. се съобщава, че **Guignardia laricina не присъства на територията на ЕС**-Патогенът е включен в приложение I, част А, раздел I² на Директива 2000/29/ЕО, като вредител, за който няма данни, да се среща в някоя област на общността, и въвеждането и разпространението му във всички държави-членки е забранено.

Патогенът потенциално би могъл да навлезе на територията на ЕС, чрез търговския обмен и движение на растенията гостоприемници, като растения за засаждане или отрязани клони на лиственица (*Larix spp*), произхождащи от страните с установена зараза. Този път за навлизане е затворен поради забраната за внос в ЕС на растения от род лиственица (*Larix*) от неевропейски страни.

Други растения чрез които болестта би могла да навлезе на територията на ЕС и Р България са северноамериканската дугласка (*Pseudotsuga menziesii*) и евентуално изкуствено заразени чувствителни иглолистни видове със северноамерикански произход - бор свещ (*Pinus rigida*), дъбов бор (*Pinus banksiana*), веймутов бор (*Pinus strobus*), блатен кипарис (*Taxodium distichum*), западна туя (*Thuja occidentalis*); с произход Източна Азия (*Abies firma*, *Abies homolepis*, майска ела (*Abies mariesii*), сребриста ела на Вейч (*Abies veitchii*), японски кипарис (*Chamaecyparis obtuse*), *Chamaecyparis pisifera*, смърч на Глех (*Picea glehnii*), японски червен бор (*Pinus densiflora*), корейски бор (*Pinus koraiensis*), японски черен бор (*Pinus thunbergii*), японска туя (*Thuja standishii*), северно японски бучиниш (*Tsuga diversifolia*) и европейската бяла ела (*Abies alba*). Този път е затворен чрез регулиране на гостоприемниците на *Guignardia*

² Приложение I Част А - вредители, чието въвеждане и разпространение във всички държави-членки е забранено; Раздел I - вредители, за които няма данни, че се срещат в някоя област на общността и които са от значение за цялата общност към Директива 2000/29/ЕО на Съвета.

laricina с мерките посочени в приложения III и V³ към Директива 2000/29 / ЕО на Съвета.

Растенията гостоприемници на *Guignardia laricina* са разпространени в ЕС и като се има предвид климатичните сходства между сегашният район на разпространение на патогена и някои климатични зони на територията на ЕС, се предполага, че ако патогенът навлезе в ЕС има потенциала да се установи и разпространи на територията му. Това може да окаже пагубно въздействие на насажденията и разсадниците от лиственица.

След установяване на територията на ЕС, *Guignardia laricina* би могла да се разпространи чрез естествено разпръскване на аскоспорите и пикнидиоспорите и чрез движение на заразените растения за засаждане.

Методи за контрол на *Guignardia laricina*:

- Разсадниците трябва да бъдат разположени на голямо разстояние от незаразените и чисти от патогена гори от лиственица.
- При силно заразяване, болните дървета се отстраняват и изгарят, извършва се повторното залесяване от други видове.
- В разсадници със зараза, разсада на *Larix* се третира с фунгициди на база а.в. полиоксин, но те се използват ограничено съгласно Решение 2005/303/ЕО на Комисията⁴.

Несигурност

- Има ограничена информация за появата на спермогонииния стадий на *Guignardia laricina*.
- Има малко информация за настоящото разпространение и степента на нападение на *Guignardia laricina* в Източна Азия.

³ Приложение III част А растения, растителни и други продукти, въвеждането на които е забранено във всички държави-членки; Приложение V растения, растителни и други продукти, които трябва да бъдат обект на фитосанитарна проверка (на мястото на производство, в случай че са с произход от общността, преди да бъдат пуснати в движение в рамките на общността – в страната на произход или на изпращане, в случай че са с произход от трети страни), преди да получат разрешение за влизане в общността.

⁴ Решение 2005/303/ЕО на Комисията - Решение на Комисията от 31 март 2005 година относно невключването на технически крезол, дихлорофен, имазаметабенз, казугамицин и полиоксин в приложение I към Директива 91/414/ЕО на Съвета и оттеглянето на разрешенията за продукти за растителна защита, съдържащи тези вещества (нотифицирано под номер C(2005) 975).

Заклучение

Guignardia laricina отговаря на всички критерии, оценени от ЕОБХ, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за територията на ЕС. В момента патогенът отсъства от ЕС и не отговаря на критериите на ЕОБХ, за контролиран некарантинен вредител на Съюза.

Значение за България

Към настоящият момент патогенът не присъства на територията на ЕС и поради това е включен в приложение I част A раздел I от Директива 2000/29/ЕО като **карантинен вредител** за територията на ЕС. Предвид икономическото значение на повредите, причинени от *Guignardia laricina*, при внос в България би трябвало да се спазват фитосанитарните мерки за контрол на растенията гостоприемници - растения за засаждане и отрязани клони на лиственица *Larix spp.* и други растения гостоприемници чувствителни на болестта произхождащи от страните с установена зараза.

При мониторинг да се следи за симптомите причинени от патогена: обезцветяване, увяхване и спиране на растежа на младите клонки на лиственицата (*Larix spp.*). Листата по върховете на леторастите покафеняват и често остават на дървото през зимата. Старите клонки остават незасегнати. След установяване на симптомите е необходимо взимането на проба и даването и за анализ в Централна лаборатория за карантина на растенията. След потвърждаване на патогена е необходимо да се предприемат следните мерки: болните дървета се отстраняват и изгарят, извършва се повторното залесяване от други видове; в разсадници със зараза, разсада на *Larix* се третира с фунгициди на база а.в. полиоксин.

Източник:

Pest categorisation of *Guignardia laricina*; EFSA Journal 2018; 16(6):5303
<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5303>

Снимка:

http://www.forest.go.kr/newkfsweb/html/common/openImage.jsp?atchFileId=FILE_0000000000366841&fileSn=1

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Татяна Величкова, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

24.07.2018 г.